



МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Збірник матеріалів

**XXVII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

20 лютого 2025 року

Київ 2025

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2025. 385 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 7 від 26.02.2025)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, доктор політичних наук, професор;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 20 лютого 2025 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

Бражко Олена Вадимівна
доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет;
Стойка Андрій Васильович,
доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри публічного
управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Нині Україна функціонує як демократична правова держава, яка активно приймає зовнішньополітичний напрямок Західної Європи та прагне інтеграції у світову комунікаційну арену. Він узгоджується зі стандартами інформаційної структури органів державної влади, визнаними в Європі, і підтримує демократичні принципи діяльності державних установ у міжнародному інформаційному просторі [1]. Ефективна комунікація між державними органами та громадянами необхідна для успішного впровадження інформаційно-комунікаційних механізмів у державному управлінні, а також для боротьби з корупцією на всіх рівнях управління в рамках європейської інтеграції [2]. Отже, важливо підкреслити фундаментальний характер комунікації та окреслити різні форми та можливості взаємодії в державних установах.

Комунікаційна діяльність в органах влади України регламентується різноманітними законодавчими та нормативно-правовими документами, які відповідають засадам, визначеним Конституцією України. У державному управлінні існують різні блоки комунікативної діяльності [3]. Перший із них передбачає гарантування прозорості в діяльності адміністративних органів разом із сильним почуттям підзвітності та відповідальності як за формулювання, так і за виконання управлінських рішень. Це включає надання послуг через прозору систему управління персоналом державної служби, посилення відповідальності за результати адміністративних дій та забезпечення того, що адміністративні органи зберігають політичну нейтральність під час виконання своїх обов'язків.

Крім того, цей блок стосується окреслення необхідних вимог до комунікаційних зусиль, які включають встановлення вказівок щодо того, як адміністративна діяльність взаємодіє з громадянським суспільством, забезпечення точного інформування громадян про

цю діяльність, підтримання професіоналізму в прийнятті управлінських рішень та наданні послуг, а також забезпечення конфіденційності інформації, отриманої державною адміністрацією під час виконання своїх службових обов'язків. Третій блок стосується того, наскільки ефективно публічна адміністрація виконує завдання та функції держави, особливо щодо її комунікаційних та кадрових можливостей для досягнення цілей публічної влади. Це включає підвищення кваліфікації спеціально підготовленого персоналу та проведення опитувань населення для оцінки задоволеності потребами в послугах, а також проведення оцінок громадської експертизи. Крім того, аналіз медіа-контенту служить для оцінки діяльності органів державної влади разом із опитуваннями, зосередженими на діяльності цих органів. Визначено необхідність комунікаційних ініціатив, спрямованих на вирішення проблем щодо прозорості та підзвітності органів державного управління. Основні методи комунікації охоплюють: інформування громадськості про державну владу та функції її інститутів; створення середовища, яке заохочує взаємодію органів державної влади та громадськості; залучення громадськості до оцінки та обговорення програмної діяльності органів державної влади, тощо. Надалі, доречно зазначити, що навички спілкування та ведення переговорів, також виділяються серед елементів професіоналізації державного управління.

Загалом, комунікаційній діяльності властиві системний характер та визначені характеристики: відокремлення від зовнішнього оточення, наприклад у публічних органах через вимоги, обмеження дій, передбачені законодавчими актами, вимоги до внутрішнього порядку, активності, поміркованості, орієнтації, як метод підтримки чогось, передумови і стимули, а також директиву до дії. Проте для комунікаційної діяльності адміністративних органів ця проблема розглядається як спілкування та особливий вид діяльності, так і засіб забезпечення інших форм професійного здійснення, а загальні дії системи визначаються не особливостями її елементів, а особливостями організації. Більшість країн законом передбачають консультації зі своїми громадянами серед процедур прийняття рішень на місцевому рівні. У багатьох країнах Західної Європи правова діяльність з проведення консультації з громадою була розпочата років тридцять тому у зв'язку з історичним розвитком і трансформаціями, що відбуваються. Різниця в кожній субвідомчій країні полягає в тому, чи існують правила, що визначають ряд питань, з яких необхідно проводити обов'язкові консультації [4].

Слабкий комунікаційний компонент системи державного управління слід посилити шляхом модернізації механізмів електронного урядування в міністерствах. Не повинно бути жодних комунікаційних бар'єрів між тими, хто полегшує передачу інформації, і необхідними знаннями, включно з телекомунікаційними програмами та системами для більшості в

невеликих міських або сільських центрах, достатнім ступенем комп'ютерної грамотності для громадян, застосуванням різноманітних стимулів і загальної освіти. заходи щодо поступового ознайомлення населення з інформаційно-комунікаційними технологіями. Тобто, дозвіл кожній людині розкрити свій потенціал [5] може принести велику користь як індивіду так і суспільству в цілому.

Громадські консультації можна і потрібно розглядати як один із елементів належного врядування в країні та становлення демократичного суспільства в умовах гострої необхідності використання процесів євроінтеграції та цифровізації. Використовуючи європейський досвід як випадок публічних консультацій, комунікація на рівні місцевого самоврядування щодо прикладного належного врядування вважається життєво важливою та може допомогти в досягненні таких цілей, як інформування населення про наміри та дії для регіонального розвитку та представлення інформації та професіоналізація інструментів у зв'язку з цим. регіонального розвитку, а також надання статистичних і картографічних даних. Досвід європейських країн щодо ефективного менеджменту показує, що найгострішою та найскладнішою проблемою є забезпечення певної комунікації та взаємодії на регіональному рівні з приводу різко зростаючого потоку інформації та збільшення потреби у більш ефективних адміністративних структурах у глобальному масштабі. Проте цілком очевидно, що в сучасних умовах забезпечення ефективного управління на рівні держави та регіонів неможливе без забезпечення якісного інформаційного середовища, реальних можливостей широкомасштабного діалогу влади та суспільства, ефективної комунікації, привабливого іміджу влади та моніторинг суспільних процесів із механізмами зворотного зв'язку.

Література.

1. Лопушинський І.П. «Цифровізація» як основа державного управління на шляху трансформації та реформування українського суспільства. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2021. № 2. URL: <http://www.srbss-nbuiv.ua/>.
2. Орлова Н.С. Детермінанти розвитку публічного управління та адміністрування в Україні: монографія. Харків: ВД «Право», 2020. 262 с.
3. Івашова Л.М., Івашов М.Ф. Особливості використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для запобігання та протидії корупції в системі публічного управління. Модернізація публічного управління в умовах глобальних змін світового простору: колективна монографія. 2021. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2021 С. 29-54.
4. Про Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021-2026 роки : Указ Президента України від 7 вересня 2021 року № 487/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021#Text>

5. Антонова Л.В., Антонов А.В., Івашова Л.М. Інформаційно-комунікаційні інструменти забезпечення ефективного врядування в Україні на державному та регіональному рівнях. Публічне управління та митне адміністрування. 2023. № 1 (36). С. 10-17.

Верительник Світлана Мельсиківна
доктор філософії з публічного управління та адміністрування,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Маріупольський державний університет

ФУНКЦІОНУВАННЯ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ У НАДЗВИЧАЙНО СКЛАДНИХ УМОВАХ

У сучасних умовах місцеві органи влади працюють в надзвичайно складних умовах, спричинених воєнним станом, масовим переміщенням населення, руйнуванням критичної інфраструктури та необхідністю масштабної реконструкції територій. Ці питання ставлять перед місцевими органами влади нові виклики, такі як забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб, і тих, хто повертається в Україну, відновлення житла та інфраструктури, розвиток громадянського суспільства та налагодження прозорих адміністративних механізмів.

Водночас місцева влада стикається з обмеженими фінансовими ресурсами, нестачею спеціалістів та необхідністю адаптації до європейських стандартів державного управління та прав людини. Усе це потребує глибокого аналізу процесів та їх впливу на реформу місцевого самоврядування та оцінки поточної ситуації та формулювання рекомендацій щодо подальшого розвитку муніципального законодавства [1].

Таким чином, дослідження проблем місцевої влади в сучасній Україні є надзвичайно актуальним, оскільки саме від ефективності діяльності цих органів залежить успішність реформ та загальна стійкість країни у процесі відновлення. На сьогодні місцеве самоврядування в Україні продовжує функціонувати в умовах серйозних викликів, пов'язаних із режимом воєнного стану та відновленням країни. Місцеві ради та органи, що виконують їхні рішення щодо задоволення основних потреб мешканців, підтримки внутрішньо переміщених осіб та забезпечення їхньої безпеки, стали ключовими центрами ухвалення рішень[2]. Місцева влада продемонструвала високий рівень адаптивності,